

Eindrapport Werkgroep vuilbroed: Import van bijen is bron van besmetting

A. de Ruijter, Ambrosiushoeve

Door de werkgroep Amerikaans vuilbroed is een rapport uitgebracht over de bestrijding van Amerikaans vuilbroed (AVB) in Nederland. In deze werkgroep zitten vertegenwoordigers van de Landbouwwuniversiteit Wageningen, ID-DLO (Instituut voor Dierhouderij en Diergezondheid), Ambrosiushoeve, IKC (Informatie Kennis Centrum), Bedrijfsraad voor de bijenhouderij en RVV (Rijksdienst voor Vee en Vlees). In de komende maanden zal in *Bijen* regelmatig gepubliceerd worden over dit rapport. Hieronder de samenvatting van het rapport.

Preventie

AVB wordt veroorzaakt door *Paenibacillus larvae*. Deze sporevormende bacterie tast het broed van de bijen aan. In Nederland komt deze ziekte slechts sporadisch voor. De preventie van AVB in de Nederlandse bijenhouderij is in de eerste plaats afhankelijk van de bijenhouders zelf. Door het steeds vaker uitwisselen van bijenteeltmaterialen wordt de kans op verspreiding van AVB vergroot. Vooral door de toegenomen belangstelling voor koninginneteelt en verkoop van larven kan AVB zich razend snel verspreiden. Besmettingen lijken vaak terug te voeren op import van broed, bijen, koninginnen en bijenteeltmaterialen. De afgenomen inzet van de overheid met betrekking tot voorlichting, onderwijs en onderzoek voor de bijenhouderij hebben een negatief effect op het kennisniveau waardoor de kans op uitbraken van AVB toeneemt.

Volledige vernietiging beste

De huidige methode van volledige vernietiging die in Nederland momenteel wordt toegepast is de beste methode om AVB te bestrijden. Tot nu toe is gebleken dat deze methode effectief is in de Nederlandse bijenhouderij.

Voor de imker die AVB in zijn bijenvolken heeft is het niet prettig dat zijn hele bijenstand wordt vernietigd. Een vergoeding van de geschatte waarde van de vernietigde bijenstand is nodig, zodat de getroffen imker met nieuw materiaal verder kan gaan imkeren. De werkgroep wijst erop dat het snel melden van een verdenking van AVB van groot belang is voor de

totale bijenhouderij en de daarvan afhankelijke sectoren. Hierdoor neemt de kans op verspreiding af. De schadeloosstelling die de imker ontvangt bij het opruimen van zijn bijenvolken en materialen is naast de wettelijke verplichting een stimulans om snel te melden.

Buitenland

In het buitenland worden ook andere bestrijdingsmethoden toegepast. Bij de kunstzwermmethode worden alleen de bijenraten vernietigd, de bijen worden weer op nieuwe raten gezet. Ook de kasten worden na reinigen en ontsmetten weer opnieuw gebruikt. Het resultaat van de kunstzwermbehandelingen is sterk afhankelijk van de intensiteit waarmee deze wordt uitgevoerd. De kans op herbesmetting is groot. Vervoersverboden moeten daardoor langer worden gehandhaafd en er is meer controle nodig. Ook zijn er landen waar men de ziekte met medicijnen bestrijdt. Het gebruik van medicijnen is kostbaar en moet regelmatig herhaald worden omdat de bacteriesporen niet kunnen worden gedood. Bovendien zijn er risico's voor residuën van de medicijnen in honing en was. Daarnaast kan het gebruik van medicijnen leiden tot resistentie bij de verwekker van AVB.

Om de methode van volledige vernietiging te handhaven, is het nodig dat de Nederlandse imkers de nodige discipline opbrengen om de besmettingskansen van AVB zo klein mogelijk te houden. De imker zelf moet er voor zorgen dat alle materialen die in contact worden gebracht met bijen vrij zijn van sporen van *Paenibacillus larvae*. In de voorlichting naar de bijenhouderij moet dit regelmatig de aandacht hebben.

De natuurlijke weerstand van bijen tegen AVB kan verhoogd worden door het zorgen voor goede drachtomstandigheden, het voorkómen van roverij, het tijdig vernieuwen van raten en zorgen voor een goede hygiëne.

Belangrijk is ook dat de bijenhouders bereid zijn om verschijnselen die lijken op AVB te melden aan de RVV.